



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **J. K. ml.**, zast. Mgr. Vladimírou Horákovou, advokátkou se sídlem v Mělníku, Kokořínská 1831/52, proti žalované: **Kancelář prezidenta republiky**, se sídlem Hrad, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 6. 2006, č. j. 5 Ca 206/2005 - 35,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 6. 2006, č. j. 5 Ca 206/2005 - 35, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále také „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadl shora uvedené usnesení městského soudu, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti fiktivnímu rozhodnutí vedoucího Kanceláře prezidenta republiky o zamítnutí odvolání proti fiktivnímu rozhodnutí Kanceláře prezidenta republiky o odepření informace, když v žádosti o poskytnutí informace stěžovatel žádal o sdělení toho, která osoba z Ministerstva práce a sociálních věcí sdělila Kanceláři prezidenta republiky nepravdivé informace se zfalšovaným datem na kopii dokumentu ze dne 22. 12. 2003, č. j. 2003/-51048-22.

Žalovaná ve svém vyjádření k podané žalobě sdělila, že požadované informace nebyly poskytnuty, neboť na Kancelář prezidenta republiky nelze vztáhnout působnost zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Napadené usnesení městského soudu přisvědčilo tomuto stanovisku žalované a vycházelo z toho, že nevztahuje-li se na poskytování informací Kanceláři prezidenta republiky zákon o svobodném přístupu k informacím, neexistuje ani fiktivní rozhodnutí žalované. Městský soud tudíž žalobu směřující proti neexistujícímu rozhodnutí odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“).

Stěžovatel v kasační stížnosti a jejím doplnění uplatňuje důvod podřaditelný pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., namítá tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

Stěžovatel namítá, že Kancelář prezidenta republiky je podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím subjektem, který má povinnost poskytovat informace vztahující se k jeho působnosti, neboť je nepochybně veřejnou institucí hospodařící s veřejnými prostředky. To ostatně dokazuje dle stěžovatele i sama skutečnost, že Kancelář prezidenta republiky na svých internetových stránkách popisuje postup při poskytování informací. Stěžovatel dále uvádí, že v jednom soudním sporu ohledně poskytování informací, jehož byl účastníkem, příslušný krajský soud v rozsudku upřesnil žalovanou stranu, když v dané věci konstatoval, že jí je ředitel krajského úřadu. Stěžovatel tak žádá, aby i v tomto posuzovaném případě bylo upřesněno, kdo je vlastně žalovanou stranou.

Nad rámec své kasační stížnosti stěžovatel ještě dodává, že mu je znám případ, kdy soud prvního stupně zamítl žalobu manželů umístěných v penzionu pro seniory, kterým bylo nařízeno při přijetí do tohoto zařízení platit vstupní poplatek ve výši 100 000 Kč. Stejně rozhodl i soud v obdobném případě žaloby stěžovatelova otce, který se ovšem – narozdíl od nemocni a věkem oslabených seniorů – odvolal a před soudem druhého stupně uspěl. Z toho stěžovatel dovozuje, že i v tomto řízení bude opravný prostředek úspěšný. Dle stěžovatele Městský soud v Praze v napadeném usnesení rozhodl podvodně, aby tak cíleně stěžovatele poškodil a pomohl žalovanému. Z výše uvedeného stěžovatel dovozuje, že soudci prvních instancí jsou ve spolčení se státní správou, aby dosáhli svého cíle – poškození občana. Je-li stěžovateli, tedy kadeřníkovi bez právnického vzdělání, zřejmé, kdo je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, pak je dle stěžovatelova názoru možno učinit jediný závěr: že soudci s právnickým vzděláním a velkými životními zkušenostmi rozhodli podvodně. Tím ovšem stěžovatele dle jeho vlastního vyjádření donutili postoupit nemravnou proceduru vrcholící podáním kasační stížnosti.

Pro výše uvedené důvody navrhuje stěžovatel napadené usnesení městského soudu zrušit a vrátit věc tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná nevyužila možnosti vyjádřit se ke kasační stížnosti.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního a soudního spisu ve vztahu k námitkám uvedeným v kasační stížnosti především zjistil, že dne 14. 6. 2005 obdržela Kancelář prezidenta republiky stěžovatelovu žádost o poskytnutí informace datovanou dnem 13. 6. 2005, v níž se stěžovatel domáhá zodpovězení toho, která osoba z Ministerstva práce a sociálních věcí sdělila Kanceláři prezidenta republiky v žádosti blíže specifikované (dle stěžovatele nepravdivé) údaje obsažené v kopii dokumentu Ministerstva práce a sociálních věcí č. j. 2003/-51048-22, na němž je dle stěžovatele zfalšováno datum. S ohledem na to, že mu ve lhůtě 15 dnů ode dne podání žádosti nebyla informace poskytnuta, podal stěžovatel dne 30. 6. 2005 odvolání proti fiktivnímu rozhodnutí o odepření informace (§ 15 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím ve znění účinném v rozhodné době), které bylo Kanceláři prezidenta republiky doručeno dne 1. 7. 2005. Jelikož nebylo ve stanovené lhůtě o stěžovatelově odvolání rozhodnuto, podal stěžovatel žalobu proti fiktivnímu rozhodnutí, kterým vedoucí Kanceláře prezidenta republiky odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil (§ 16 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, ve znění účinném v rozhodné době). V této žalobě, datované dnem 27. 7. 2005 a doručené

Městskému soudu v Praze o den později, se stěžovatel domáhá zrušení uvedeného fiktivního odvolacího rozhodnutí. Městský soud podanou žalobu odmítl; argumentoval tím, že Kancelář prezidenta republiky při obstarávání věcí spojených s výkonem pravomocí prezidenta republiky není povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Jelikož Kancelář prezidenta republiky nemá pravomoc k vydání rozhodnutí o odepření informace, nenastala fikce vydání takového rozhodnutí, takže dle závěru městského soudu nebyly naplněny podmínky řízení, jelikož v konečném důsledku neexistovalo ani rozhodnutí, jehož zrušení se stěžovatel u soudu domáhal.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem. Důvodnost kasační stížnosti pak zdejší soud posoudil v mezích vyplývajících z ust. § 109 odst. 2, 3 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud shledává, že v projednávané věci je klíčové zodpovězení otázky, zda je Kancelář prezidenta republiky povinným subjektem podle § 2 zákona o svobodném přístupu k informacím. Městský soud přitom konstatoval, že tomu tak není, ačkoliv toto své tvrzení nikterak blíže neodůvodnil, jen krátce zmínil, že Kancelář prezidenta republiky nemá zákonem založenou pravomoc ve správním řízení, pokud je požadována informace týkající se obstarávání věcí spojených s výkonem pravomocí prezidenta republiky. Absence průkazného odůvodnění rozhodnutí městského soudu, neumožňující jeho řádný přezkum, je sama o sobě důvodem k jeho zrušení, a to bez ohledu na to, zda tato vada byla stěžovatelem namítána (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

Je-li usnesení městského soudu nepřezkoumatelné pro nedostatek odůvodnění, nelze v plném rozsahu vážít důvodnost jednotlivých kasačních námitek. Vzhledem k tomu, že jádrem věci je zodpovězení otázky výše naznačené, *obiter dictum* zdejší soud k věcnému posouzení uvádí, že za důvod pro odmítnutí žaloby by nebylo možno označit ani důvody, které uvedla ve svém vyjádření k žalobě žalovaná, a které soud obsáhle v napadeném usnesení citoval – tudíž lze předpokládat, že se k nim přiklonil. Žalovaná v tomto svém vyjádření uvádí, že prezident republiky je hlavou státu, nejvyšším ústavním činitelem, a tedy není z výkonu své funkce odpovědný, jak výslovně stanoví čl. 54 odst. 3 Ústavy. Prezident však nemusí, ba nemůže, veškerou agendu spjatou s výkonem své funkce vykonávat výhradně sám osobně. Za tím účelem byla zřízena Kancelář prezidenta republiky. Ta v daném případě obstarávala věci spojené s výkonem pravomoci prezidenta republiky, a tudíž se na ni nevztahovala povinnost poskytnout informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

Při posuzování předmětné právní otázky je předně třeba vyjít z toho, že právo na informace výslovně zaručuje čl. 17 Listiny základních práv a svobod. Toto ustanovení upravuje jednak svobodu informací; právo vyhledávat a šířit informace lze tedy omezit zákonem jen tehdy, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti. Zároveň však zmíněný článek upravuje i právo na informace; podle odst. 5 zmíněného ustanovení jsou státní orgány a orgány územní samosprávy povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon. Tím je zákon o svobodném přístupu k informacím, který ve svém § 2 odst. 1 ve znění účinném v rozhodné době vymezil státní orgány a orgány územní samosprávy a veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky jakožto povinné subjekty, které mají povinnost poskytovat informace. Kancelář prezidenta republiky je podle § 1 odst. 2 zákona č. 114/1993 Sb.,

o Kanceláři prezidenta republiky (dále jen „zákon o Kanceláři prezidenta republiky“), rozpočtovou organizací se samostatnou kapitolou ve státním rozpočtu České republiky, a tedy je podřaditelná pod ustanovení § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Tento závěr ještě podtrhuje § 3 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, který výslovně Kancelář prezidenta republiky označuje za organizační složku státu. Restriktivní výklad v daném případě není možný, neboť právo na informace vyvěrá z čl. 17 Listiny základních práv a svobod. Nepřípustné výkladové restriktce se tak týkají nejen případného omezení informací, které lze poskytnout, ale též subjektů, které jsou povinny informace poskytovat.

Neúspěšnou by musela být i argumentace, že Kancelář prezidenta republiky je jen jakousi servisní organizací prezidenta republiky, který je podle čl. 54 odst. 3 z výkonu své funkce neodpovědný. Je totiž třeba lišit případy, kdy pravomoci prezidenta republiky mají povahu a realizují se ve formě správních úkonů (úkonů v oblasti veřejné správy) a odpovídají postavení prezidenta jako „správního úřadu“ sui generis, a ty pravomoci, které mají povahu a realizují se ve formě ústavních aktů a odpovídají postavení prezidenta jako „ústavního činitele“. Takový závěr ostatně vyplývá i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2006, č. j. 4 Aps 3/2005 - 35 (publ. pod č. 905/2006 Sb. NSS). Mezi ústavní akty prezidenta republiky zdejší soud v uvedeném rozsudku zařadil např. zastupování státu navenek, sjednávání a ratifikaci mezinárodních smluv, pravomoc svolávat zasedání Poslanecké sněmovny, rozpustit Poslaneckou sněmovnu, podepisovat zákony apod. Naopak mezi správní akty zařadil realizaci prezidentovy pravomoci jmenovat soudce. Není pochyb, že odepření poskytnutí informace ve stěžovatelsvě případě nemá povahu aktu ústavního, ale správního. V daném případě navíc stěžovatel nežádal o informaci prezidenta republiky, ale přímo Kancelář prezidenta republiky. V tomto světle je zajímavé, že sama Kancelář prezidenta republiky uvádí zásady pro podání žádostí o informace na svých internetových stránkách (http://www.hrad.cz/cz/kancelar_prezidenta/zasady_podani.shtml), přičemž stránka dokonce obsahuje i formulář pro podání odvolání podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

Z uvedeného nelze dospět k jinému závěru, než že Kancelář prezidenta republiky je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, že tedy fiktivní negativní rozhodnutí o žádosti stěžovatele existuje, a pokud proti němu podal odvolání, které nebylo vyřízeno, existuje i fiktivní odvolací rozhodnutí vedoucího Kanceláře prezidenta republiky. Podle § 16 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím ve znění účinném v rozhodné době totiž platí, že o odvolání proti rozhodnutí povinného subjektu rozhoduje povinný subjekt nejbližší vyššího stupně nadřazený povinnému subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat. Jde-li o rozhodnutí obecního úřadu, které se týká informací ve věcech samostatné působnosti obce, rozhoduje o odvolání obecní rada, pokud obecní zastupitelstvo nestanoví, že rozhoduje jiný orgán obce. V ostatních případech rozhoduje o odvolání ten, kdo stojí v čele povinného subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat, a je oprávněn za něj jednat. Podle § 4 odst. 1 zákona o Kanceláři prezidenta republiky stojí v čele této instituce vedoucí.

K tvrzením, která stěžovatel uvedl nad rámec kasační stížnosti, poznamenává zdejší soud toliko to, že vskutku nejsou subsumovatelné pod důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 s. ř. s., jak si ostatně sám stěžovatel uvědomuje (z dikce „nad rámec kasační stížnosti žalobce uvádí“). Jedná se pouze o ničím nepodložená a hanlivá tvrzení o údajném komplotu soudců proti stěžovatelsvě osobě, k nimž se zdejší soud nebude vyjadřovat. S ohledem na jádro své činnosti (rozhodování o kasačních stížnostech) však poznamenává,

že podání kasační stížnosti rozhodně není nemravnou procedurou, jak snad tvrdí stěžovatel, nýbrž mimořádným opravným prostředkem proti rozhodnutím soudů ve správním soudnictví, pomocí něhož je možno napravit eventuální pochybení těchto soudů, čehož je ostatně stěžovatelův případ dokonalým příkladem.

Z důvodů shora uvedených Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným (§ 110 odst. 1, 3 s. ř. s.).

Samotnou hmotněprávní podstatou věci se Nejvyšší správní soud nezabýval a ani zabývat nemohl, neboť k tomu by bylo lze přistoupit pouze poté, co by ve věci proběhlo procesně bezvadné řízení před městským soudem.

Stěžovatel v kasační stížnosti požádal o náhradu nákladů řízení o ní. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti však nerozhoduje v tomto případě Nejvyšší správní soud, nýbrž ve smyslu § 110 odst. 2 s. ř. s. městský soud v novém rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. července 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu